

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

Art. I. De Natura & Varietate Appellationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62656)

que idcirco victum teneri negant ad reparanda damna, quæ victor, dum ad locum iudicii iter faceret, à latronibus est passus.

156. Dubium decimò est, an, si expensarum adjudicarum quantitate iustò majori victus, aut minori victor se gravatum querantur, iudex taxationem revocare & errorem corrigere valeat. Quæ in re interest, an expensæ per sententiam interlocutoriam vel definitivam taxatæ & adjudicatæ sint; cum enim juxta dicta n. 18. interlocutoriam iudex revocare valeat usque ad executionem, & *Quod iussit* 14. ff. de Re iudic. etiam expensarum eâ adjudicarum taxationem revocare & corrigere valebit: etsi revocare & corrigere nequeat taxatas & adjudicatas per sententiam definitivam, arg. l. Terminato 3. C.

de Fruct. & lit. expens. cum enim iudex, ubi sententia definitiva lata, & partes dimissæ sunt, functus sit officio suo. l. Iudex 55. ff. de Re iudic. sicut revocare & corrigere sententiam definitivam nequit quoad causam principalem in iudicium deductam, sic idem non poterit quoad expensas accessorias; cum de his idem Juris sit, quod est de causa principali, arg. l. Si depositi 4. C. Depositi, cit. Berlich. n. 92. & Carpoz. definit. 18. n. 4. Quare tali casu parti, quæ expensarum taxatione se gravatam arbitratur, ad appellationis præsidium erit recurrendum, l. fin. C. Quando provoc. non est necess. Bartol. in l. Ab executore 4. C. de Appellat. n. 17. cit. Speculat. §. 6. n. 3. & Berlich. num. 94.

TITVLVS XXVIII.

De Appellationibus, Recusationibus & Relationibus.

Nihil in iudicio frequentius est, quam ut colligantium altera pars, se per iudicis sententiam injustè gravatam, conquærat; & propterea, ne ista in Rem Judicatam transeat, & mandetur executioni, causam per Appellationis aut Relationis viam transferat ad superiorem: nec rarò, cum gravamen à iudice sibi inferendum timet, eum tanquam suspectum recusandò, removeat à cognitione. De Appellatione ab Electione aliavè provisione Beneficiali actum iam est *Lib. 1. tit. 6. à n. 278.* Quæ proinde inactâ hòc loco illius generales duntaxat Regulas exponemus.

ARTICVLVS I.

De Natura & Speciebus Appellationis.

SUMMARIUM.

1. Appellationis varia significatio.
2. Et propriè sumpta definitio.
3. Eâ nunquam ad inferiores.
4. Etiam vi statuti, provocatur.
5. Nisi in secunda instantia superior constitatur.

A a a a ?

6. Ap.

6. *Appellatio aliquando Naturali*
7. *Plerumque Positivo Jure competit.*
8. *Alia Judicialis, alia Extrajudicialis.*
9. *Quarum hac ab illa multum differt:*
10. *Alia Legitima, alia Frivola, aut Frustratoria est.*

1. **A**ppellationis nomen non eandem, etiam in Jure, significationem semper habet; aliquando enim debitoris pro solutione interpellationem *l. Fidejussor 16. §. 1. ff. de Fidejuss.* aliàs blandam alienæ pudicitiae attentationem, *l. Item apud 15. §. 15. §. 20. ff. de Injuriis*; aliquando implorationem officii judicis, *l. 1. §. 1. ff. Ex quib. caus. major.* & demum ab illius gravamine provocationem ad judicem superiorem, *Rubric. & text. hic Scaccia de Appellat. q. 1.* Postremò hòc, & sacri prophanique Juris Interpp. ac DD. & Juris ipsiusmet frequentissimò usu approbatò sensu accepta
2. Appellatio est provocatio à minore sive inferiore iudice, ratione alicujus gravaminis, facta ad superiorem, *can. Omnis 3. c. 2. q. 6. l. Imperatores 21. ff. & l. Principimus 32. C. hic. Ad superiorem inquam,* non ad parem; multò minùs ad inferiorem; quia par in parem, & multò magis in superiorem inferior non habet imperium sive jurisdictionem; ut illius factum revocare & errorem corrigere possit, *can. Inferior 4. dist. 21. c. Innovit 20 de Elect. & l. Nam Magistratus 4. ff. de Recept. arbitr. Unde*
4. Non desunt DD. qui nullitatis indiscriminatim arguant statutum, vi cuius à superiore iudice ad inferiorem provocetur; quòd adversetur naturæ appellationis, majorem jurisdictionem exigentis in eo, ad quem, ipsà interposità, provocatur, *l. 1. §. 3. ff. hac Rub. Quod, licet ita sit, nihil tamen prohibet, quò minùs is, qui aliàs*

superior est, in causa Appellationis inferior sit, & superiorem agnoscat, & sequi subiciat ei, in quem aliàs imperium habet, *l. Est receptum 14. ff. de Jurisdic. & l. Sed cum 13. §. 4. ff. ad S. C. Trebell. Il. lustre hujus rei exemplum exhibet Aurea Bulla Tit. 5. cuius §. fin. Imperator, quem omnibus principibus superiorem esse, nemo ambigit, quoad proprias causas & lites Electoris Palatini jurisdictioni se submisit. Quare id, de quo sermo est, statutum eò ipsò, quòd à superiore conditum ejusque autoritate publicatum sit, validum erit; cùm ejus vi superior respectu causæ, in qua ad eum, qui aliàs inferior est, ab iplo provocatur, proprià suà voluntate inferior sit potestate personæ, ipsius imperio in aliis subiectæ, Hunnius Vol. 2. in Trenul. disp. 33. q. 4. & Haunold. Tom. 1. de J. & J. 1728. §. n. 274.*

Introducendæ Appellationis causa fuit, ut iniquitate vel imperitiâ judicantium, & aliquando propriâ suâ, aut eorum, per quos iudicium susceptum est, ignorantia vel negligentia oppressis illatum gravamen removeatur, *c. Suggestum 15. §. l. 1. ff. hic. Quod si nullâ iustâ ratione, sed litis duntaxat protrahendæ studiò Appellationis usus aliquando sit, id non vitio rei, sed litigantium, saluberrimò & ad oppressorum levamen comparatò remedio ad calumniam temerè abutentium, depravationi est adscribendum; ut id non impediatur, quò minùs Appellatio ad defensionem adversus iniquitatem, & ad innocentia præsidium instituta ab Innocentio III. asseratur *c. Cum specialis 61. §. Porro & l. 1. ff. hac Rubr. ut adeò**

Non vulgo tantùm, sed magni nominis DD. persuasum sit, Appellationem introductam Jure Naturali, quò adversus vim atque injuriam defensio cuique est permissa, *l. Ut vim 3. ff. de J. & J. l. 1. §. 27. ff. de Vi armata, Unde Gaill. Lib. 1. observat,*

observat. 71. n. 3. & Mynfinger Cent. 1. observat. 14. eam statuto vel consuetudine adimi non posse, docent *arg. §. Sed Naturalia 11. Insti. de J. N. G. & C. c. fin. de Consuetud. & c. Venientes 19. de Jurejurando*, ex quo planum est, Appellationis beneficium nemini, etiam vi consuetudinis, esse denegandum.

Verum, quia non quaecunque, sed necessaria, hoc est, ea tantum defensio Juris Naturalis est, sine qua quis se tueri non potest, sive, quā ablatā aduersus vim atque injuriam se tuendi facultas omnis est adempta, *l. Scientiam 45. §. 4. ff. ad L. Aquil. Clement. Pastoralis 2. §. Ceterum de Sent. & re jud. & Exodi cap. 22. V. 2.* non semper, sed eō duntaxat casu Appellatio Juris Naturalis est, quō, perpenis negotii circumstantiis, illatum à judice gravamen removeri, & sententiæ iniquitate oppressus jus suum consequi aliter non potest.

7. Quare, cum hoc regulariter non contingat: sed is, qui iudicis iniquitate se opprimendum non ex vano suspicatur, ejus reculatione, *c. Causam 17. c. Suspicionis 39. de Offic. deleg. & l. Apertissimi 46. C. de Judiciis*: & sententiæ, ab eo latae, injustitiā gravatus in integrum restitutionis impetratione, *c. Cùm venissent 2. c. Tam ex literis 5. De in integ. restit. & l. In causa 16. §. fin. ff. de Minoribus* vel simplicis querelæ aut supplicationis viā gravamen removere possit, *c. Concertationi 8. hic in 6. & l. Unic. C. de Sentent. Prætor.* Appellationis remedium determinatè Positivò Jure competit, non Naturali, ut cum Balboè *in c. 1. hâc Rubr. n. 13. cit. Scaccia q. 16. limit. 1. n. 13.* & aliis defendit Gonzalez *in c. Pastoralis 53. pr. n. 3.* quod regulariter iudicis pronuntiatione gravatorum defensio Naturali Jure determinata non sit: & licet non generaliter in omnibus, in certis ta-

men casibus & causis, non solum pactione, sive ipsorum litigantium mutua conventionem remitti: sed etiam Principis causam cum clausula, *Appellatione remota*, delegantis rescripto removeri, *c. 1. de Rescript. c. Super 25. & 27. §. Si verò, de Offic. deleg. c. Pastoralis 53. pr. hic & l. 1. ff. A quib. appell. non est, iudici De non appellando concedi privilegium, Aurea Bullæ Tit. von der Churfürstl. Freyheit* eadem appellatio in certis causis inhiberi lege, *c. Ad nostram 3. c. Constitutis 46. So. hic & l. Unic. C. de moment. possess.* & huic parem vim habente consuetudine, adimi possit: eamque istius vi, sententiam Capitalem, omnium maximè præjudiciosam passis, ademptam, Magister usus luculenter doceat & observet, *cit. Gaill. Lib. 1. observat. 1. n. 28.*

Dividi Appellatio à DD. passim solet in Judicialem & Extrajudicialem: Quam partitionem etsi aliqui non consentaneam Juri Civili, & ab isto solum Judicialem agnosci velint: verius tamen istò etiam, & non Canonicò tantum, Jure prodita est; cum à creatione Magistratûs, ab honoris vel muneris publici collatione appellatio permittatur *l. 1. §. 3. ff. Quando appell. fit.* Eâ ergo partitione retentâ, Judicialis Appellatio vocatur, quæ interponitur ab actibus judicialibus, sive de his, quæ in judicium veniunt, aut circa illud accidunt antè, vel post litis contestationem, vel sententiam definitivam; Extrajudicialis, quæ fit ab actibus, vel decretis extrajudicialibus inferioris iudicis extrajudicialiter procedentis, v.g. in nominatione ad onus, vel munus publicum, in deferenda alicui tutela dandæ possessione, vel alicujus privati gravamen inferentis aut illaturi v.g. in præsentatione, electione, collatione beneficii, aut jam facta, aut etiam futura, ne fiat, *c. Cùm nobis 19. c. Auditis 29. de Elect. c. Bona 51. hic, c.*

hic, c. Concertationi 8. in 6. & l. 1. §. 3. cit.

9. Inter duas has appellationes valde notabiles differentiae sunt; quia Impri-
mis Judicialis proprie, Extrajudicialis au-
tem improprie dicta Appellatio est, istius-
que nomine simpliciter prolatò ferè sola
judicialis intelligitur: eamque ob cau-
sam statuti, appellationem certae poenae
subijcientibus, tanquam odiosis, ab actu
extrajudiciali ad superiorem provocantes
non comprehendi, ex communi sensu no-
tat Alex. de Nevo in c. Cum sit 5. à n. 13.
Deinde judicialis supponit iudicium, & à
solo iudice ejusque gravamine, in illo non
primùm inferendo, sed illato fit: extra-
judicialis autem iudicium non supponit,
& non solùm à iudice extrajudicialiter
procedente, sed à parte quoque interpo-
nitur, ut colligitur ex c. Bona cit. & c. Con-
fictia 48. hic. Demum judicialis præ-
terita suspendit, eaque pendente, acta in-
valida sunt, & per viam Attentati revo-
cantur: non etiam gesta, pendente appel-
latione extrajudiciali: nisi forte ipsi ap-
pellationi repugnent. Ratio discrimi-
nis est; quòd judiciali appellatione inter-
posita iudicis iurisdictio suspendatur, citat.
Scaccia q. 2. art. 3. Hunnius q. 4. & Hau-
nold. à n. 278.

30. Utraque hæc Appellatio, si ex iusta
& legitima causa interponatur, Rationabi-
lis & iusta: si verò morandi solutionem
aut iudicii protrahendi causâ fiat, Frustra-
toria: si demum ex levi causa aut pro re
minima fiat, Frivola dicitur, & perinde,
ut frustratoria, reiici debet & soler, Val-
lent. ad hanc Rubr. §. 1. n. 5.

ARTICULUS II.

De his, quibus Appel- latio Jure permilla est.

SUMMARIUM.

11. Appellatio generaliter permilla est,
12. Etiam excommunicato:
13. Qui tamen extrajudicialiter non appellat.
14. A sententia contra alium lata sub,
15. Vel alienò nomine appellare licet:
16. Ipsi etiam iudici, cum successor est condemnati.
17. Aliquando litigantium uterque ap-
pellat.
18. Pro appellante lata sententia etiam
correis prodest,
19. Si tria concurrant:
20. Et si contra illum lata bis non obfit.
21. Non appellat, qui sententiam appro-
bavit,
22. Vel ob veram contumaciam est con-
demnatus:
23. Neque is, cuius delictum est nota-
rium:
24. Et qui, se non appellaturum simpli-
citer,
25. Aut juratus promisit:
26. Neque etiam, qui in ea causa non
detulit adversarij appellationi,
27. Vel contra se tulit tres sententias
conformes.

Regula est, appellare permillum
omnibus, iudiciali pronun-
tiatione gravatis, s. Cum ergo,
post can. Ideo, 2. q. 8. l. 1. §. 1.
Et in majoribus 20. l. Si quis 30. Et. hic,
etiam Excommunicato, c. Inter 5. & c.
fin. de Except. quia appellatio species quæ-
dam est defensionis, c. Cum speciali 61. §.
Porro, excommunicato in ius vocato non
minus, quàm eius adversario, permilla;
ne inter collitigantes inæqualitas indu-
catur, & Reo non liceat, quod permillum
est Actori, contra l. Non debet 41. ff. & c.
Non licet 32. de R. J. in 6. Neque